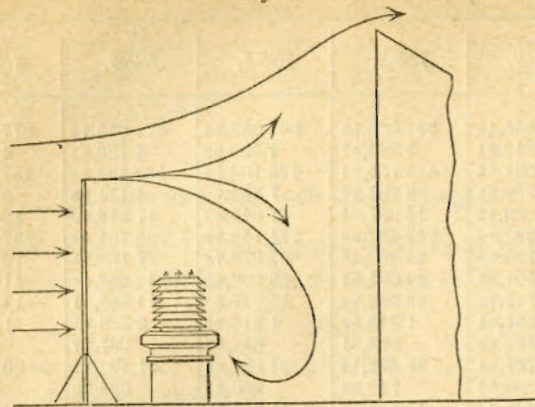

Fig. 2.

afåta en kubiktum luft, utan att lika mycket samtidigt lemnas det till ersättning utifrån. Får rummet ingen luft utifrån, så lemnar det heller ingen till eldstaden, denna ingen till skorstenen, och denna ingenting genom sin mynning. Det blir en dubbelström genom skorstenen, och röken slår in. Nedanstående bild (fig. 3) förtydligar i all enkelhet situationen. Men lemnas nu lufttillträde till rummet utifrån, så förändras med ens ställningen. De varma gaserna begifva sig uppåt i en gemensam ström; eldstaden får luft från rummet, emedan detta oupphörligt får ny sådan utifrån. Teckningen i fig. 4 visar nu fenomenets förlopp. Inrökningen är försvunnen.

Fig. 3.

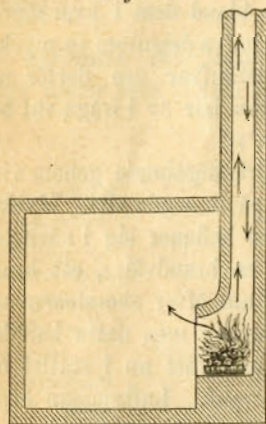
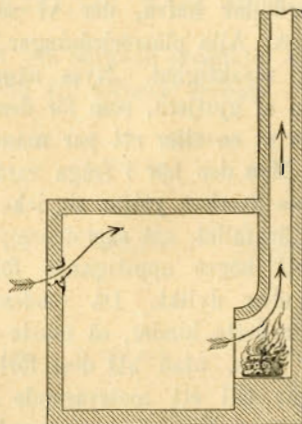
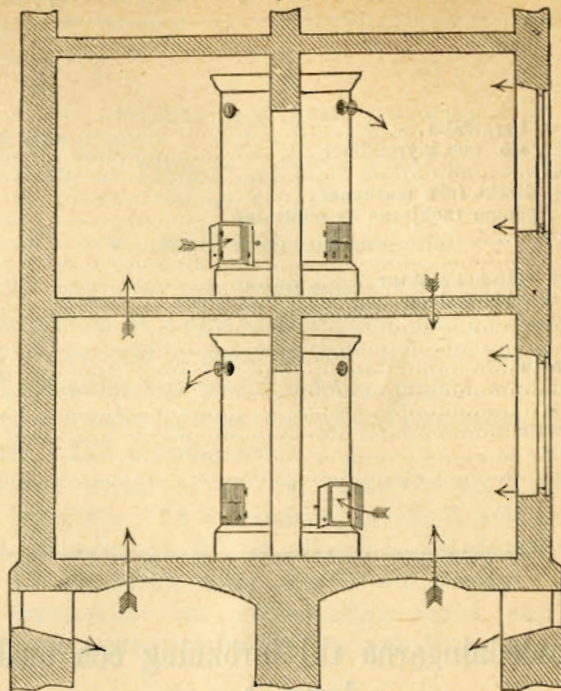

Fig. 4.

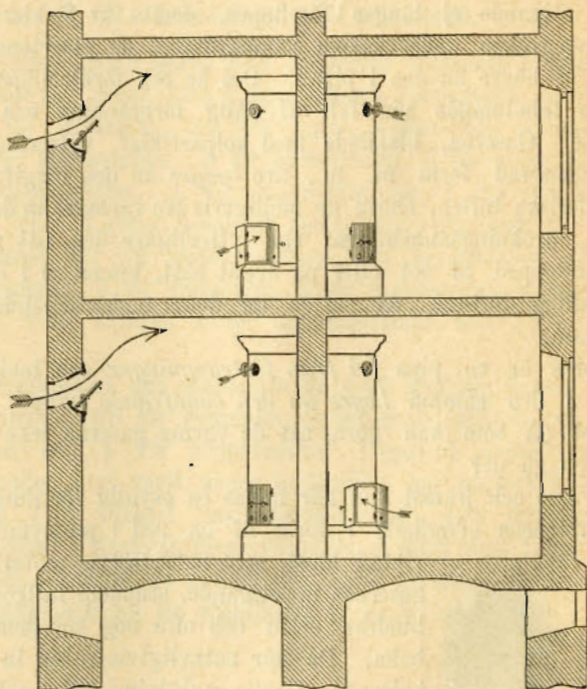
Så fullkomligt tätt, som här förutsatts, är emellertid sällan eller aldrig ett rum, utan vanligen äro dess begränsningar så pass otäta, att den för eldens underhållande nödtorftiga luftutgiften genom dem kan fås ersatt. Fenomenet gestaltar sig i allmänhet, såsom fig. 5 söker framställa det. Det är en del af ett hus. Våldiga brador brinna i en eller flera kakelugnar, rummen lemnas dem sin luft och taga lika mycket i ersättning från omgifningen, genom springor vid fönster och dörrar, genom trossbottnar och väggar och möjligen också genom en eller annan kallare skorsten i samma eller en annan våning, i fall tillloppet icke är nog stort genom de lättare vägarne. Äro dessa luften tillförande vägar icke tillfyllest för att anskaffa den luft, som den samtidigt pågående förbränningen kräver, så uppstår ett bakslag sådant det i fig. 3 tecknade. Inrökning uppstår. Detta är den ojemförligen oftast för handen varande orsaken såväl direkt till inrökning som till s. k. tvingrök eller den med sotdoft blandade luftens nedsjunkande genom en pipa, i hvilken för tillfället icke eldas. Att luften härvid tillledes rummen på så för dess renhet vidriga vägar som genom väggar och

Fig. 5.

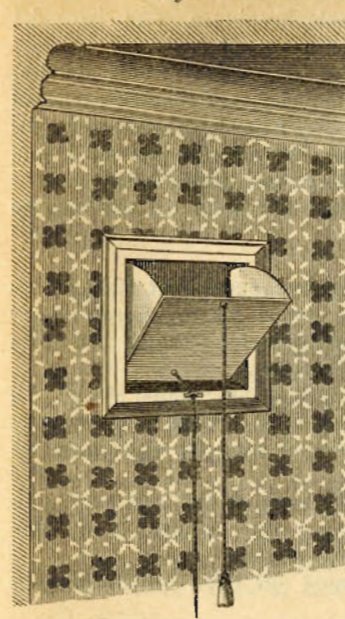
trossbottnar, kommande från angränsande, möjligen af sjukdomar infekterade lägenheter eller uppstigande från fuktiga, osunda källare eller rent af genom rökgångarne och klosettledningarna, detta är ett missförhållande, hvars bortskaffande är för bostadens sundhet af så väsentlig vikt, att husbyggarens och husegarens uppmärksamhet härpå icke nog ofta kan fästas. Medlet att borttaga denna olägenhet och dermed också den förnämsta af alla inröknings- och tvingröks-anledningar är helt enkelt det, som framgår af teckningen i fig. 6.

Fig. 6.

Mina "patent-ventiler för direkt luftväxling", anbragta i ytterväggarna (se fig. 7), afse just att direkt utifrån införa den rena luft, som rummet måste hafva till ersättning för den naturligtvis mindre rena den lemnar ifrån sig till rökgångar m. m., och hvilken förutan antingen inrökning, tvingrök eller inlopp på andra, mindre sunda vägar måste

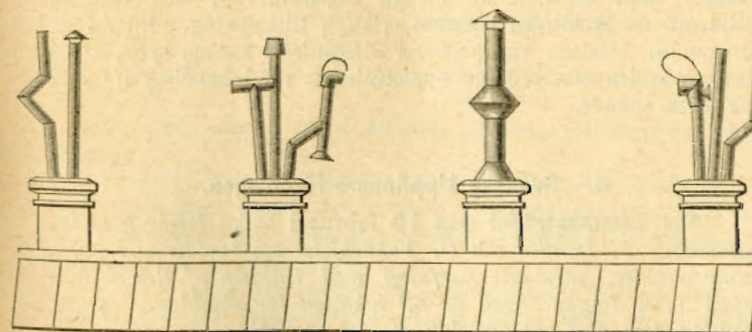
Fig. 7.

det visat sig, att den genom ventilen inkommande luftströmmen, der ventilen ändamålsenligt anbragts, likasom sopar med sig och förer ned mot golvet den onyttiga högre värme, som vanligen finnes vid och i rummets takyta.

Det vanliga medlet att söka afhjelpa inrökningen från en skorsten är som bekant att å den samma anbringa ett långt plåtrör, formadt på ett mer eller mindre vidunderligt sätt. Detta hjälper ofta, och detta af det tydliga skälet, att genom skorstensförhöjningen draget blir starkare, ty dragets styrka växer med skorstens höjd, och vore nu denna skorsten den enda i huset, så vore ingenting väsentligt att eriura mot medlets användande. Men vanligen har ett hus flera rökgångar, och en af de andra börjar nu i stället röka in, emedan den förlängda kamraten genom sitt häraf vunna kraftigare drag kräver mera luft, än som på andra vägar hinner inkomma i huset (se fig. 5). Så sätter man då också upp en »sugare» på denna, men nu börjar en tredje härigenom visa sig kinkig. Äfven denna förlänges, och så småningom kommer taknocken att presentera sig ornerad ungefär på detta sätt (se fig. 8).

Fig. 8.

I de flesta fall skulle en eller några ventiler i väggen gjort vida större gagn än det som nu vunnits, striden mellan de olika rökgångarnes dragförmågor, och egare af på här antydda sätt dekorerade byggnader handlade i de flesta fall säkerligen bäst till fövör för sina lokalers sundhet och sin egen kassa (ty dessa plåthufvar blifva dyra i underhåll, förstöra piporna och medföra många obehag och svårigheter för ordentlig sotning m. m.), om de toge bort alla plåthufvar,

lemnas denna ersättning. Nästan hvarje rum borde med detta fullt renliga och lätt kontrollerbara medel till luftinförel vara försedd, på det att dess luftbehof icke måtte tillgodoses från andra lokaler, som kunna vara mer eller mindre orenliga, dammiga eller fuktiga; men i synnerhet borde åtgärden aldrig försummas för matrum, samlingsrum, rökrum och kök. Förutom att härigenom den värsta och oftast mest förbisedda anledningen till inrökning försvinner, ernås på samma gång fördelen af en kraftig och fullt ändamålsenlig ventilation af lokalerna utan besvärande drag och med minsta möjliga värmedepens, emedan

men i stället anbragte väggventiler. De enda fall, i hvilka skorstenförlängningar kunna vara motiverade, äro dels då skorstenen i och för sig är för kort för frambringande af ett behöfligt drag, samt dels då den slutar lägre än en i närheten befintlig brandmur eller dylikt. I alla andra fall utgör plåthufven ett otung, som medför en stor mängd uppenbara eller dolda menliga följder.

Flerårig erfarenhet och ett noggrant aktgifvande på hit hörande fenomen hafva gjort mig förvissad om, att det här framställda fullt uttömmande utreder frågan om alla de anledningar till inrökning, som kunna förekomma. Önskvärdt vore, att husegare och husbyggare sjelfva satte sig in i de ganska enkla förhållanden, som här påpekats, på det att dels deras hus icke måtte blifva i saknad af ett bland de viktigaste villkoren för sundhet, ren luft i rummen, dels vid inträffande fel i rökaledningarna icke onaturliga hjälpmedel tillgripas.

Stockholm i april 1888.

E. A. Wiman.

Meddelanden från tekniska föreningar, samfund m. m.

I. Svenska Teknologföreningen.

a. Allmänna mötet den 23 mars hölls å hotell Phoenix, dervid stadgarne liknätigt till ordförande, att för dagen leda mötets förhandlingar, utsågs professor P. W. Almqvist. Styrelsens ordförande, kapten A. L. Ahlsell, föredrog derpå dess berättelse öfver föreningens verksamhet under år 1887 — hvilken, jemte revisorernas berättelse och förteckning öfver föreningens ledamöter, i tryck utdelades —. Ur årsberättelsen må följande utdrag lemnas, med hänvisning i öfrigt till de fortlöpande redogörelser, hvilka varit i denna tidskrift införda.

Under det gångna året hafva 49 nya ledamöter ingått i föreningen; och under samma tid har, såvidt till styrelsens kännedom kommit, föreningen genom döden förlorat följande ledamöter: kaptenen vid väg- och vattenbyggnads-korpsen C. O. Filén i Karlshamn; ingenjören F. E. Morén i Eskilstuna, ingenjören A. O. Anell i Trosa, stadsingenjören K. V. Tranberg i Söderhamn och ingenjören C. E. Wallin i Strängnäs samt under innevarande år bergsingenjören A. Lindström i Davos, Schweiz. Den 31 sistlidne december utgjorde ledamöternas antal, utom de tvenne hedersledamöterna, 1015, af hvilka 94 voro elever vid Tekniska Högskolan. I ofvan nämnda förteckning äro emellertid äfven införda de under innevarande år — till den 23 mars — invalda, hvadan ledamotsantalet sist nämnda dag uppgick till 1100, af hvilka 449 vistas i Stockholm, 450 i landsorten, 172 utrikes och 29 på för styrelsen ej uppgifven ort.

Beträffande föreningens ekonomi inhemtas, att under år 1887 allmänna kassans kapitalkonto ökats med 2,07kr till 8183,44kr, oakadt afskrifningar å inventarier och boklager verkstälts till ett värde af 766,36kr. Byggnadskassan har under året ökats med 601,44kr och uppgick vid årets slut till 8224,24kr. Reserfonden, uppkommande af årsavgifter, erlagda för all framtid, hade ökats med 200kr och egde vid samma tid 600kr.

b. Andra sektionens allmänna sammankomster. Den 14 mars anmäldes, att sektionens första fackafdelning bildats under namn af Svenska Teknologföreningens fackafdelning för mekanik.

Lektor J. Wiborgh höll föredrag om pyrometrar och förvisade en ny sådan, konstruerad af honom, och hvilken framdeles kommer att i tidskriften beskrivas. Vidare lemnade konsul Ch. Backman några af kartor och illustrationer belysta meddelanden om den blifvande verdensutställningen i Paris 1889.